

meg a szociológiát, vagyis osztálytényeket. (93. o. 1-20 sor.) Mit akar hát Sz. Gy. tőlem?

Ennyi elég egyszer. Csak még azt fűzöm hozzá, hogy a szerénység, a mások emberi és szellemi munkájának a gondos vizsgálása és lelkiismeretes elbírálása nemcsak reám az „őstehetség“-re kötelező, hanem a tanult irodalmárra is. Sőt, ha jól vesszük, az még érthető volna, ha én nem ismerném a szellemi harcok törvényeit, de a tanult ember tulzásait nem mentheti semmi. (Veres Péter)

MEGJEGYZÉS AZ ELŐBBIEKRE

Veres Péter azt veti szememre, hogy bírálatomban nem a könyve, a „Szocializmus-nacionalizmus“ egyes hamis tételeivel, hanem személyével foglalkoztam. Tudatosan tettem! Veres Péter téves nézeteit mások már oly kimerítő alaposággal elemezték, hogy e régebbi kritikai megállapításokhoz vajmi kevés ujat tudnék fűzni. (A balmazujvárosi parasztíró fenti válaszában sem mond lényegesen újat: dióhéjban foglalja össze eddigi tévedéseit.) Egyébként sokaltam is, keveseltem is a régebbi bírálatokat. Sokaltam, mert olykor Veres Péter *egyes* írásainak jelentőségével arányban nem álló terjedelmet szenteltek az eszmecserének; keveseltem, mert rendszerint csak az egyes téves nézeteket elemezték s elhanyagolták Veres Péter írói és közirói egyéniségének, szellemi összképének bemutatását. Már előző írásomban hangsúlyoztam, hogy a „Szocializmus-nacionalizmus“ megjelenése után „nem szoritkozhatunk kisebb-nagyobb tévedések és elírások kiigazítására“, mert a „tévedésekből s az elírásokból rendszer lett...“ Arra vállalkoztam tehát, hogy utaljak Veres Péter sajátos magatartásának gyökereire a mai magyar helyzetben s bemutassam azt az eszmei felkészültséget, amely csak megkönnyíti a parasztíró sajnálatos fejlődését. Ítélik meg Veres Péter újabb írásait ismerő olvasóink, vajjon — az adott szerény keretekben — sikerrel oldottam-e meg ezt a feladatot. Ítélik meg azt is, vajjon indokolt-e Veres Péter méltatlankodása cikkem hangja felett. Az a benyomásom, hogy a *Számadás* szerzője félreérthető szándékaimat. Ha Veres Pétert szellemi összeroppanástól féltetem, ugy csakis azokra a veszedelmes tünetekre utalok, amelyek — fékezetlenül — előbb-utóbb komolyan vehető irodalmi munkára alkalmatlanná tehetik az író. Vagy Veres Péter ítélőképességét már annyira befolyásolnák „biológiai“ elméletei, hogy ne tudna különbséget tenni az *írói csődbejutás* s a megbolondulás között? Még azt sem állítottam, hogy e veszedelmes tünetek *csak* Veres Péter jellemalkatából erednének. Utaltam arra, hogy ily eltévelyedések számára a mai magyar légkör sajnos nagyon kedvező. Hiszen Veres Péter „csak“ azokat a tévhiteket rögzíti le, amelyek átmenetileg, a mai német nyomás hatásaként, az átlagos dolgozók egy részében is meg vannak. Mi Veres Pétertől nem azt kívánjuk, hogy vesse el „aranyjánosian magyaros józan mértéktartását“, hanem azt, hogy tudjon felülemelkedni muló hangulatokon s írói feladatának magaslatán legyen. Azt szeretnők, ha kedvezőtlen körülmények között is meg tudná őrizni a humanista ideálok integritását — a mai német ideológiának tett engedmények nélkül. Egyszóval: azt kívánjuk, hogy tudjon *az ár ellen uszni.* (Szekeres György)